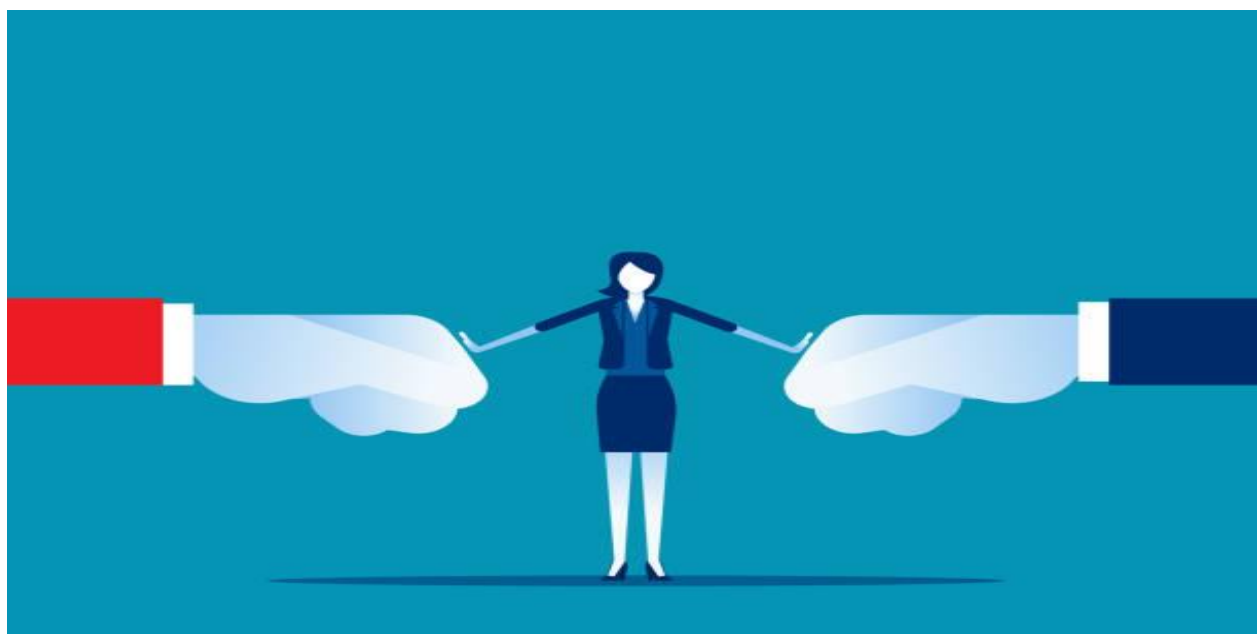




E - PORADNIK
POWIATU OPATOWSKIEGO

„ Mediacja

i inne sposoby polubownego rozwiązywania sporów”.



Poradnik przygotowany w ramach zadania publicznego realizowanego w formie powierzenia zadania przez Zarząd Powiatu Opatowskiego.

Publikacja bezpłatna.

E – Poradnik przygotowany w ramach umowy zawartej z Powiatem Opatowskim nr S.032.29.2019 z dnia 5 grudnia 2019r. o powierzeniu realizacji zadania publicznego POD TYTUŁEM: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanego w Opatowie przy ul. Sienkiewicza 17 oraz edukacji prawnej”

Praca zbiorowa:

Katarzyna Turbiarz – radca prawny, mediator

Katarzyna Markiewicz – radca prawny, mediator

Wydawca:



Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego” z siedzibą w Opatowie

ul. Bronisława Ostrowskiego ps. Cichy 1

27 – 500 Opatów

Tel. (15) 868 – 20 – 87

fax. (15) 868 – 20 – 87

e-mail: lgdopatow@o2.pl

<http://www.lgdopatow.pl>

Spis treści

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, edukacja prawna.....	4
2. Mediacja.....	7
3. Mediacja w sprawach cywilnych.....	9
4. Mediacja w sprawach karnych.....	15
5. Mediacja w sprawach rodzinnych.....	19
6. Mediacja gospodarcza oraz wynikająca z prawa pracy.....	21
7. Mediacja w sprawach w administracyjnych.....	24
8. Inne sposoby polubownego rozwiązywania sporów.....	26

Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, edukacja prawna

Nieodpłatna pomoc prawna oraz edukacja prawna świadczone są zgodnie z ustawą z dnia 05 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. 2019.294 tj. z dnia 15 lutego 2019 roku).

Miejsce i godziny świadczenia pomocy w Powiecie Opatowskim:

<u>Opatów</u> <u>Punkt nr 1</u>	<u>Ożarów</u> <u>Punkt nr 2</u>
<u>Nieodpłatna pomoc prawna i mediacje</u>	<u>Nieodpłatna pomoc prawna</u>
ul. Sienkiewicza 17, pok. 101	ul. Stodolna 1, pok. 4
tel. (15) 868-47-12	tel. (15) 868-47-31
Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego radca prawny Katarzyna Turbiarz zastępca radca prawny Szymon Heba	radca prawny Małgorzata Musiał adwokat Jolanta Kotkowska adwokat Ewelina Bielak
Poniedziałek: 7:30 – 11:30 Wtorek: 7:30 – 11:30 Środa: 7:30 – 11:30 Czwartek: 7:30 – 11:30 Piątek: 7:30 – 12:30	Poniedziałek: 9:00 – 13:00 Wtorek: 7:30 – 11:30 Środa: 9:00 – 13:00 Czwartek: 9:00 – 13:00 Piątek: 9:00 – 13:00

Zapisy na wizyty:

Numer kontaktowy do ustalania terminów porad telefonicznych:

- Opatów: tel. 15 868 47 12, e-mail: asystent@opatow.pl
- Ożarów: tel. 15 868 47 31, e-mail: asystent@opatow.pl

Na jaką pomoc może liczyć osoba uprawniona?

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- Poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym oraz o przysługujących prawach i obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, sądowym, administracyjnym lub sądownoadministracyjnym;
- Wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego;
- Przygotowanie projektu pisma w tych sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym;
- Sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w różnych rodzajach postępowań;
- Nieodpłatną mediację.

Uwaga !!!

Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmuje spraw związanych:

- z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

Osoby uprawnione do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej:

Z pomocy prawnej udzielanej w ramach punktu nieodpłatnej pomocy prawnej skorzystać może każda osoba, której nie stać na poniesienie kosztów odpłatnej pomocy prawnej i która złoży stosowne oświadczenie.

Pozostałe informacje:

Porady prawne udzielane są w ramach osobistej wizyty osoby uprawnionej w punkcie nieodpłatnego poradnictwa prawnego. Osoby, które ze względu na niepełnosprawność ruchową lub inne trudności nie są w stanie stawić się osobiście w punkcie porad prawnych pomoc prawna świadczona jest poza siedzibą punktu lub z wykorzystaniem środków komunikowania się na odległość po uprzednim zgłoszeniu w/w faktu pod wskazanym wyżej numerem telefonu oraz złożeniu stosownego oświadczenia.

Edukacja prawna:

Edukacja prawna stanowi ustawiczny proces prowadzony wobec obywateli bez względu na wiek. W ramach realizacji zadania z zakresu edukacji prawnej prowadzone są zajęcia dla uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie podstawowych praw i obowiązków, profilaktyki oraz zwalczania przestępstw oraz funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Celem edukacji prawnej dzieci i młodzieży jest zapobieganie wykluczeniu prawnemu w dorosłym życiu. W ramach edukacji prawnej prowadzone są wykłady teoretyczne jak również szereg zajęć o charakterze praktycznym.

1. Mediacja

Mediacja to dobrowolne, poufne i niesformalizowane pozasądowe postępowanie w sprawach w których możliwe jest zawarcie ugody, prowadzone między stronami (uczestnikami) określonego sporu przez osobę trzecią – mediatora celem doprowadzenia do ugodowego załatwienia tego sporu.

Mediacja jest procesem podczas którego bezstronny i niezależny mediator towarzyszy stronom w procesie uzgodnień wspólnego stanowiska. Mediator nie podziela stanowiska żadnej ze stron konfliktu a jedynie pomaga im w zrozumieniu problemu i pilnuje aby przestrzegali ustalonych wcześniej reguł rozmowy. Co ważne mediator nie narzuca stronom swojego sposobu rozwiązania konfliktu, osoby poróżnione same wypracowują jego rozwiązanie.



Mediator – zobowiązany jest do zachowania tajemnicy zawodowej, a co za tym idzie, nie może być świadkiem co do faktów, o których dowiedział się w związku z uczestnictwem w mediacji.

Ważne!!!

W mediacji cywilnej strony mogą zwolnić mediatora z obowiązku zachowania w tajemnicy faktów, o których dowiedział się w związku z prowadzeniem mediacji. Zwolnienia z tajemnicy mogą dokonać wyłącznie wszystkie strony mediacji, zgoda jednej z nich nie jest wystarczająca.

W mediacji karnej mediator ma obowiązek zachować w tajemnicy fakty o których się dowiedział od stron mediacji, chyba że fakty te dotyczą bardzo poważnego przestępstwa. Strony nie mogą zwolnić mediatora z tajemnicy mediacji.

Zasady mediacji:

Wyróżnia się następujące zasady mediacji:

- **dobrowolność** – strony dobrowolnie wyrażają zgodę na udział w postępowaniu mediacyjnym. Zgoda może być cofnięta na każdym etapie postępowania mediacyjnego przez każdą ze stron, o czym mediator powinien na wstępie poinformować.
- **bezstronność** – strony mediacji posiadają równe prawa i powinny być traktowane jednakowo.
- **poufność** – postępowanie mediacyjne i jego przebieg objęte są tajemnicą.
- **neutralność** – mediator nie może narzucać stronom własnych propozycji rozwiązania sporu, porozumienie jest wypracowywane przez tylko i wyłącznie przez strony.
- **akceptowalność** – strony muszą zaakceptować osobę mediatora i jego pomoc w dojściu do porozumienia. Strony mogą na początku spotkania mediacyjnego uzgodnić z mediatorem reguły mediacji, których powinny przestrzegać w procesie mediacji.

Mediacja może być w każdym czasie przerwana przez strony. Powyższe skutkuje skierowaniem sprawy na drogę sądową.

Mediacje mogą być prowadzone w sprawach:

- Cywilnych w których dopuszczalne jest zawarcie ugody;
- Karnych;
- Rodzinnych;
- Gospodarczych oraz wynikające z prawa pracy;
- Administracyjnych;

Stałym mediatorem może być osoba fizyczna, która:

- 1) spełnia warunki określone w art. 1832§ 1 i 2 KPC,
- 2) ma wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji,
- 3) ukończyła 26 lat,
- 4) zna język polski,
- 5) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- 6) została wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego.

2. Mediacja w sprawach cywilnych

Kwestie dotyczące mediacji w sprawach cywilnych uregulowane są w ustawie z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz. U. z 2019. 1460) w dziale II rozdział 1 Mediacja i postępowanie pojednawcze (art. 183¹ kpc i następne).

Mediacja może być prowadzona we wszystkich sprawach cywilnych, w których dopuszcza się zawarcie ugody (w sprawach w których wynik postępowania zależny jest od woli stron).

Zawarcie ugody możliwe jest w sprawach m.in.:

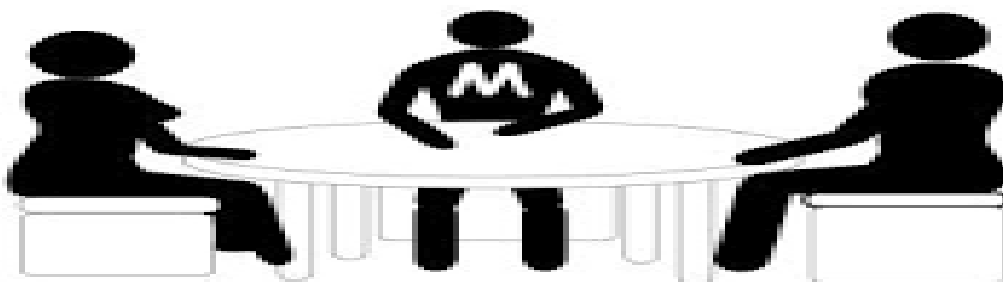
- zapłatę,
- zniesienie współwłasności,
- podział majątku wspólnego,
- dział spadku, należności ze stosunku pracy,
- rozstrzygnięcie o istotnych sprawach rodziny,
- zaspokojenie potrzeb rodziny,
- alimenty,
- ustalenie kontaktów z dzieckiem,
- kontaktów z dziećmi,

- miejsca zamieszkania dzieci, i wiele innych.

Kiedy prowadzi się mediację?

Mediacja prowadzona jest przed wszczęciem postępowania sądowego lub za zgodą stron w jego trakcie. Możliwe jest także prowadzenie mediacji po zakończeniu postępowania.

Do zamknięcia pierwszego posiedzenia wyznaczonego na rozprawę, Sąd może skierować strony do mediacji. Po zamknięciu pierwszego posiedzenia na rozprawie strony mogą zostać skierowane do mediacji tylko na ich zgodny wniosek. W sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym i upominawczym nie jest dopuszczalne kierowanie stron do mediacji. Strony mogą zostać skierowane do mediacji tylko raz w toku postępowania. Wyjątek w tym przedmiocie stanowią sprawy o rozwód i separację kiedy to strony mogą być kierowane do mediacji w każdym stanie sprawy aby umożliwić im wypracowanie wspólnego stanowiska w kwestii alimentów, władzy rodzicielskiej, kontaktów z dziećmi, spraw majątkowych.



Podstawy prowadzenia mediacji:

Mediację prowadzi się w oparciu o:

- umowę o mediację,
- postanowienie sądu kierującego do mediacji.

Elementy umowy o mediację:

Umowa o mediację powinna w szczególności określać:

- przedmiot mediacji, tj. przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wyniknąć,
- osobę mediatora lub sposób dotyczący wyboru mediatora.

Ważne !!!

Umowa o mediację nie musi być zawarta w formie pisemnej. Może być ona również zawarta poprzez samo wyrażenie zgody na mediację.

Postanowienie sądu o skierowaniu stron do mediacji:

Postanowienie Sądu o skierowaniu stron do mediacji zawiera:

- wyznaczenie mediatora,
- wyznaczenie czasu trwania mediacji (na okres do trzech miesięcy),
- upoważnienie mediatora do zapoznania się z aktami sprawy, o ile strony złożyły w tym zakresie zgodny wniosek.

Ważne !!!

Strony mają prawo do wyboru innego mediatora niż ten wskazany przez Sąd oraz mogą wnioskować o przedłużenie terminu trwania mediacji.

Kiedy mediacja nie jest prowadzona lub wszczynana?

Mediacji nie prowadzi się w sytuacji gdy:

- strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia kierującego strony do mediacji nie wyraziła zgody na mediację.

Mediacja nie jest wszczynana gdy:

- w umowie o mediację strony na mediatora wskazały osobę niebędącą stałym mediatorem, a osoba ta w terminie tygodnia od dnia doręczenia jej wniosku o przeprowadzenie mediacji odmówiła jej przeprowadzenia;
- stały mediator w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu wniosku o mediację, odmówił jej przeprowadzenia;
- strony nie zawarły umowy o mediację, a druga strona nie wyraziła zgody na mediację;
- strony zawarły umowę o mediację bez wskazania mediatora i osoba, do której strona zwróciła się o przeprowadzenie mediacji, w terminie tygodnia od dnia doręczenia jej wniosku o przeprowadzenie mediacji, nie wyraziła zgody na przeprowadzenie mediacji albo druga strona w terminie tygodnia nie wyraziła zgody na osobę mediatora.



Przebieg postępowania mediacyjnego, zawarcie ugody, zatwierdzenie ugody przez Sąd:

Po wszczęciu mediacji, mediator przystępuje do ustalenia terminu i miejsca posiedzeń mediacyjnych. Powyższe odbywa się w porozumieniu ze stronami.

Z przebiegu mediacji sporządzany jest stosowny protokół.

Zawarta przed mediatorem ugoda wymaga zatwierdzenia przez Sąd w celu uzyskania mocy prawnej ugody sądowej.

Zatwierdzenie ugody wymaga złożenia w Sądzie stosownego wniosku.

Ugoda podlegająca wykonaniu w egzekucji zaopatrywana jest przez Sąd w klauzulę wykonalności.

Zatwierdzenie ugody następuje na posiedzeniu niejawnym bez udziału stron.

Ważne!!!

Brak wniosku o zatwierdzenie ugody powoduje, że ugoda zawarta przed mediatorem wywołuje skutki prawne ugody pozasądowej – umowy prawa cywilnego.

Wniosek o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem podlega opłacie sądowej w wysokości 50 zł (art. 71 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Dz. U. 2019.785).

Jeżeli mediacja odbywała się na podstawie postanowienia Sądu o skierowaniu stron do mediacji wniosek o zatwierdzenie ugody nie podlega opłacie.

Sąd może odmówić zatwierdzenia ugody, która:

- jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego;
- zmierza do obejścia prawa;
- jest niezrozumiała lub sprzeczna w swej treści.

Koszty postępowania mediacyjnego:

W przypadku mediacji pozasądowej prowadzonej w oparciu o umowę o mediację koszty mediacji określane są przez strony w treści umowy. Koszty mediacji wszczętej na podstawie postanowienia Sadu regulowane są w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2016 roku w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym (Dz. U. 2016. 921 t.j. z dnia 2016.06.28).

W sprawach o prawa majątkowe wynagrodzenie mediatora jest zależne od wartości przedmiotu sporu i wynosi 1% wartości przedmiotu sporu nie mniej niż 150 zł i nie więcej niż 2000 zł. W sprawach o prawa majątkowe w których wartość przedmiotu sporu jest niemożliwa do określenia oraz w sprawach o prawa niemajątkowe wynagrodzenie mediatora wynosi 150 zł za pierwsze posiedzenie mediacyjne o po 100 zł za każde kolejne nie więcej jednak niż 450 zł.

Koszty postępowania mediacyjnego pokrywają strony na podstawie wystawionego przez mediatora rachunku.

Wynagrodzenie jest należne mediatorowi bez względu na wynik postępowania mediacyjnego.

Wzór wniosku o zatwierdzenie ugody

Miejscowość i data

Sąd Rejonowy w

Wydział Cywilny

Wnioskodawca: imię, nazwisko, PESEL, adres zamieszkania

Uczestnik: imię, nazwisko, adres zamieszkania

WNIOSEK

o zatwierdzenie ugody zawartej w postępowaniu mediacyjnym

Działając w imieniu własnym w oparciu o art. 183¹⁴ kpc zwracam się z wnioskiem o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem w dniuroku. W załączeniu przedkładam egzemplarz ugody.

podpis

Załączniki:

- ugoda zawarta przed mediatorem w dniu ...roku,
- dowód uiszczenia opłaty sądowej.

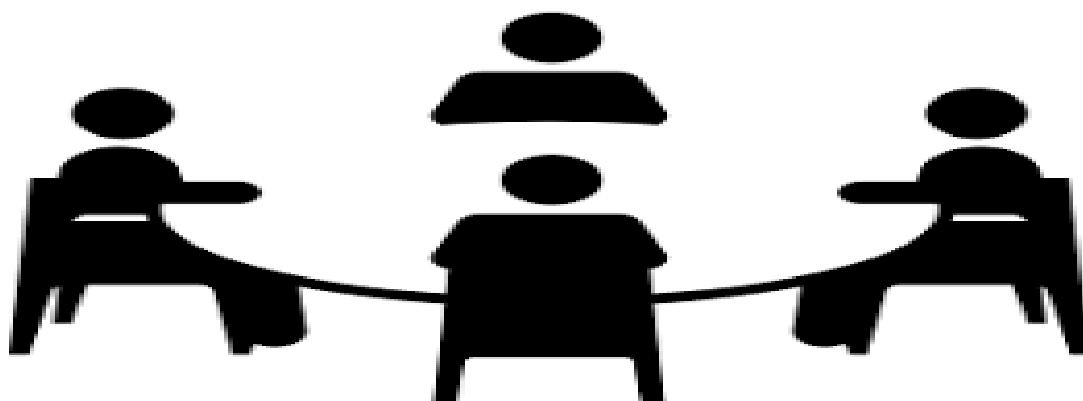
3. Mediacja w sprawach karnych

Postępowanie mediacyjne w sprawach karnych uregulowane jest w następujących przepisach:

- Kodeks postępowania karnego art. 23a, 40 – 42, 107, 492 – 494, 619;
- Kodeks karny art. 53, 66;
- Kodeks wykroczeń art. 45;
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 07 maja 2015 roku w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych (Dz. U. 2015.716 t.j. z dnia 2015.05.25).

Jaki jest cel mediacji w sprawach karnych ?

Mediacja ma na celu samodzielne wypracowanie przez pokrzywdzonego i sprawcę rozwiązania zadawalającego obie strony konfliktu, a nie ustalenie kto ponosi winę za popełnione przestępstwo, czy jaki był przebieg zdarzenia. Mediacja w sprawach karnych i z nieletnim sprawcą czynu zabronionego jest przede wszystkim dla osoby pokrzywdzonej. Służy ona jak najszybszemu zadośćuczynieniu za doznane w wyniku przestępstwa krzywdy oraz naprawieniu szkody wyrządzonej przestępstwem. Pokrzywdzony może wyrazić swoje emocje i uczucia oraz zdecydować o odpowiadającym mu sposobie naprawienia szkody. Sprawca ma możliwość zrozumienia jak jego działanie wpłynęło na drugą osobę, jaka krzywdę jej wyrządził i przejąć odpowiedzialność za swoje czyny.



Ważne!!!

W mediacji pokrzywdzony i sprawca przestępstwa są gospodarzami spotkania, a nie osobami walczącymi dla przedstawienia swoich racji. Odpowiedzialność za wynik mediacji spoczywa na pokrzywdzonym i sprawcy.

Kto może skierować strony do mediacji?

Sąd lub referendarz sądowy a w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub inny organ, może z inicjatywy własnej lub za zgodą stron (pokrzywdzonego i oskarżonego) skierować sprawę do mediacji.

Postępowanie mediacyjne prowadzone jest w sposób poufny i bezstronny. Informacje powzięte w toku postępowania nie mogą być wykorzystane dla dalszego prowadzenia postępowania karnego.



Kto prowadzi postępowanie mediacyjne?

Sąd lub referendarz sądowy a w przypadku postępowania przygotowawczego prokurator w postanowieniu o skierowaniu sprawy do mediacji powołują osobę lub instytucję uprawnioną do jej przeprowadzenia spośród osób wpisanych do wykazu, prowadzonego przez sąd okręgowy w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 07 maja 2015 r., w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych (Dz. U. 2015. 716 t.j. z dnia 2015.05.25).

W uzasadnionych przypadkach na mediatora powołana może być osoba lub instytucja spoza wskazanego wykazu.

Lista mediatorów wpisana do wykazu dostępna jest na stronie internetowej każdego Sądu Okręgowego.

Kiedy prowadzi się mediację w postępowaniu karnym?

W postępowaniu karnym do spotkania stron w mediacji może dojść na każdym etapie postępowania prokuratorskiego czy policji, w postępowaniu sądowym aż do czasu wydania wyroku. Po wydaniu wyroku mediacja jest możliwa w przypadku rozważania przez sąd warunkowego przedterminowego zwolnienia skazanego z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

Jak długo trwa postępowanie mediacyjne?

Postępowanie mediacyjne prowadzone w sprawach karnych nie powinno trwać dłużej niż miesiąc. Okres jego prowadzenia nie jest wliczany do czasu trwania postępowania przygotowawczego.

Zalety mediacji w sprawach karnych m.in.:

- obie strony mediacji są uważnie wysłuchane,
- pokrzywdzony może odreagować swoje emocje i już spokojniej spojrzeć na całą sytuację,
- pokrzywdzony ma szansę na uzyskanie naprawienia szkody, zadośćuczynienia szybciej niż w sądzie,
- uczestnicy zachowują kontrolę nad przebiegiem mediacji oraz treścią ugody, w razie braku satysfakcji zawsze można wrócić na drogę sądową rezygnując z prawa do mediacji,
- sprawca ma szansę przeprosić za krzywdy, które wyrządził,
- sprawca przyjmuje odpowiedzialność za własne czyny i decyzje,
- sprawca i pokrzywdzony mają szansę szybkiego zamknięcia tego etapu i powrotu do normalnego życia.

Zakończenie postępowania mediacyjnego:

Po zakończeniu mediacji z jej przebiegu sporządzane jest sprawozdanie. Sprawozdanie wraz z treścią ugody (w razie jej zawarcia) mediator przedstawia organowi, który skierował sprawę do mediacji.

Sprawozdanie zawiera:

- Sygnaturę sprawy;
- Dane określające mediatora;
- Informacje o wyniku postępowania mediacyjnego;
- Podpis mediatora.

Jaką moc ma ugoda zawarta przed mediatorem?

Ugoda mediacyjna zawarta w sprawie z oskarżenia publicznego stanowi dokument zawierający zgodne stanowiska stron co do sposobu zakończenia sprawy. Nie ma ona mocy prawnej dlatego też w sprawie musi zostać wydany wyrok.

Treść zawartej przez strony ugody brana jest pod uwagę przez Sąd, który w związku z jej zawarciem może:

- Nadzwyczajnie złagodzić karę;
- Uwzględnić wnioski oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze;
- Uznać zawarcie ugody za okoliczność łagodzącą przy wymiarze kary;
- Odstąpić od wymierzenia kary jak również od obligatoryjnego środka karnego we wszystkich przypadkach wskazanych w ustawie.

W sprawie z oskarżenia prywatnego zawarcie ugody skutkuje umorzeniem postępowania. Dopuszczalne jest zawarcie jednej ugody co do wszystkich spraw z oskarżenia prywatnego toczących się między stronami.

Kto ponosi koszty postępowania mediacyjnego?

Koszty postępowania mediacyjnego w sprawach karnych ponoszone są przez Skarb Państwa. Jeżeli strony same zgłosiły się do mediacji, to one ponoszą koszty mediacji. W takim wypadku wysokość wynagrodzenia mediatora jest ustalana przez strony i mediatora przed rozpoczęciem mediacji.

Mediacja jest procesem dobrowolnym. jeżeli strona nie wyraziła zgody na mediację lub cofnęła wcześniej wyrażoną zgodę, nie pociąga to dla stron żadnych negatywnych skutków, a sprawa wraca do sądu do dalszego prowadzenia.

Wyrażenie zgody na mediację przez sprawcę przestępstwa i udział w mediacji nie jest przyznaniem się do winy, wyrażenie zgody i udział w mediacji pokrzywdzonego nie oznacza słabości wobec sprawy i przestępstwa.

4. Mediacja w sprawach rodzinnych

Mediacja w sprawach rodzinnych umożliwia poprawę wzajemnego zrozumienia. Kiedy członkowie rodziny przestają ze sobą rozmawiać, a każda z osób przeżywa swoje zranienie, złość i urazę, łatwo o nieporozumienia, nadinterpretację czy fałszywe założenia na temat drugiej osoby. W mediacji każdy decyduje samodzielnie. Mediatorzy pomagają tonować emocje i skierować je we właściwą stronę. Wypracowanie wspólnego stanowiska w mediacji trwa krócej niż postępowanie sądowe i wiąże się z nieporównywalnie mniejszymi kosztami.

Celem postępowania mediacyjnego prowadzonego w sprawach rodzinnych jest pomoc stronom w wypracowaniu wspólnego stanowiska w kwestii:

- wysokości świadczeń alimentacyjnych,
- wykonywania władzy rodzicielskiej,
- kontaktów rodzica z dzieckiem,
- sporządzenia planu wychowawczego,
- przyznania jednemu z małżonków mieszkania,
- określenia sposobu korzystania z mieszkania,
- podziału majątku wspólnego.

Mediacji nie przeprowadza się w sprawach o:

- ustalenie macierzyństwa,
- ustalenie ojcostwa,

- zaprzeczenie ojcostwa,
- przysposobienie,
- unieważnienie małżeństwa,
- pozbawienie bądź zawieszenie wykonywania władzy rodzicielskiej.

Ponadto mediacji nie wszczyna się gdy jedna ze stron jest uzależniona od narkotyków, alkoholu bądź jest chora psychicznie jak również gdy w rodzinie występuje przemoc albowiem powyższe okoliczności naruszały by zasadę równości stron w postępowaniu mediacyjnym.



Jak długo trwa mediacja?

Zazwyczaj do wypracowania ugody w sprawach rodzinnych potrzebnych jest kilka spotkań mediacyjnych (trwających około półtorej do dwóch godzin). Kiedy do mediacji kieruje sąd, wyznacza zwykle miesiąc na przeprowadzenie mediacji, jednak strony mogą wnioskować o przedłużeniu tego terminu.

Jakie są koszty mediacji ?

Mediacja w wielu ośrodkach mediacyjnych jest odpłatna, w niektórych można skorzystać z mediacji nieodpłatnie.

Odnosząc się do kwestii proceduralnych dotyczących przebiegu mediacji oraz jej skutków zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu Postępowania Cywilnego przytoczone powyżej w pkt. 2 mediacje w sprawach cywilnych.

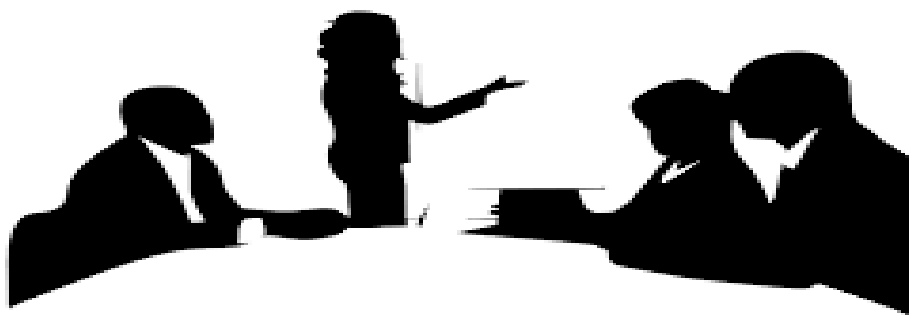
5. Mediacja gospodarcza oraz wynikająca z prawa pracy

Postępowanie mediacyjne w sprawach gospodarczych regulowane jest przepisami Kodeksu Postępowania Cywilnego art. 183¹ kpc i następnym.

Korzyści wynikające z mediacji w sprawach gospodarczych:

Mediacja daje możliwość zachowania lub odbudowania dobrych relacji między stronami. Same strony z pomocą mediatora, wypracowują treść ugody, która jest przez nie akceptowana. Ugoda zawarta przed mediatorom, w odróżnieniu od ugody zawartej przed sądem daje możliwość ułożenia stosunków pomiędzy stronami w sposób głębszy niż wynikający z zakreszonej w pozwie podstawy faktycznej i prawnej.

Kierując sprawę do sądu strony tracą kontrolę nad wynikiem postępowania. O ich sprawie rozstrzyga sąd, strony zaś mają ograniczony wpływ na rozstrzygnięcie sporu. W postępowaniu sądowym strony po zaprezentowaniu swoich stanowisk i dowodów na ich poparcie są zdane na ocenę konfliktu dokonywaną przez sędziego, który wydaje wyrok.



Skutecznie przeprowadzona mediacji zapewnia szybkie załatwienie sprawy a co za tym idzie wypracowanie stanowiska stron co do sposobu wykonania zobowiązania. Dzięki temu przedsiębiorca może w sprawny sposób uzyskać

zapłatę za wydane towary lub świadczone usługi. Decydując się na postępowanie mediacyjne strony zyskują stu procentową kontrolę nad postępowaniem mediacyjnym jego przebiegiem i zakończeniem.

Mediacja w sprawach gospodarczych możliwa jest nie tylko na etapie postępowania sądowego ale również na etapie zawierania umowy z kontrahentem. Wystarczy aby w treści umowy zawarte zostały postanowienia dotyczące rozwiązywania potencjalnych konfliktów w drodze mediacji.

Strony umowy zgodnie mogą ustalić osobę mediatora właściwą do prowadzenia mediacji.

Do mediacji mogą być kierowane wszystkie sprawy gospodarcze w których dopuszczalne jest zawarcie ugody m.in. sprawy o zapłatę, wykonanie umowy, ustalenie odszkodowania.

Sprawy gospodarcze i sprawy z zakresu prawa pracy które można kierować do mediacji:

Do mediacji z zakresu prawa gospodarczego i prawa pracy można kierować każdy konflikt i spór, w którym dopuszczalne jest zawarcie ugody. W szczególności dotyczy to spraw o zapłatę należności, wykonania umów, ustalenia odszkodowania, roszczeń wspólników i akcjonariuszy przeciwko spółkom.

Podobne zasady obowiązują przy kierowaniu do mediacji spraw z zakresu prawa pracy. Oprócz roszczeń pomiędzy pracodawcą i pracownikiem, w drodze mediacji można rozwiązać wszelkie konflikty występujące w miejscu pracy; pomiędzy pracownikami, zespołami i wydziałami.

Jakie korzyści płyną z mediacji ?

Postępowanie przed mediatorem daje korzyści każdemu uczestnikowi, poprzez;

- szybkie tanie i proste postępowanie,
- wpływ na wybór składu zespołu mediatorów,
- rozwiązanie problemu bez pogłębiania konfliktu,
- ograniczenie kosztów postępowania,

- gwarancje poufności postępowania mediacyjnego oraz brak złego rozgłosu,
- utrzymanie współpracy między stronami,
- akceptowane przez strony warunki ugody będące gwarancją dobrowolnej wykonalności porozumienia.



Przykład klauzuli umownej dotyczącej ewentualnego rozstrzygnięcia sporów w drodze mediacji:

Wszelkie spory wynikające z przedmiotowej umowy będą rozwiązywane w drodze mediacji przez mediatorów z Ośrodka Mediacji w ..., zgodnie z postanowieniami regulaminu w/w Ośrodka obowiązującymi w dniu złożenia wniosku o mediację.

6. Mediacja w sprawach administracyjnych

Problematyka związana z mediacją w sprawach administracyjnych uregulowana została w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. 2018.2096 t.j. z dnia 2018.11.05) w rozdziale 5a.

Kiedy może być przeprowadzona mediacja i jaki jest jej cel:

Mediacja może być przeprowadzona w toku postępowania jeżeli charakter sprawy na to pozwala. Celem mediacji jest wyjaśnienie i rozważenie okoliczności faktycznych i prawnych sprawy, a nadto ustaleń w odniesieniu do jej załatwienia.

Kto jest uczestnikiem postępowania mediacyjnego:

Uczestnikami mediacji mogą być strony postępowania oraz organ prowadzący postępowanie.

Skierowanie sprawy do mediacji jest możliwe jeżeli strony wyraziły zgodę na jej przeprowadzenie. Wówczas organ wydaje postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji.

Jak długo trwa postępowanie mediacyjne?

Organ administracji wydający postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji odracza termin załatwienia sprawy na okres do dwóch miesięcy. Na zgodny wniosek stron termin ten może ulec przedłużeniu o jeden miesiąc.

Kto może być mediatorem?

Mediatorem może być osoba fizyczna korzystająca z pełnej zdolności do czynności prawnych i z pełni praw publicznych w szczególności wpisana na listę stałych mediatorów.

Jeżeli stroną mediacji jest organ prowadzący postępowanie mediatorem może być wyłącznie osoba wpisana na listę stałych mediatorów lub do wykazu instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego, prowadzonych przez prezesa sądu okręgowego, lub mediator wpisany na listę

prowadzoną przez organizację pozarządową lub uczelnię, o której informację przekazano prezesowi sądu okręgowego.

Przebieg postępowania mediacyjnego:

Po wszczęciu postępowania mediator zapoznaje się z aktami sprawy. Postępowanie mediacyjne odbywa się z wyłączeniem jawności. Zarówno mediator jak i uczestnicy postępowania zobowiązani są do zachowywania w tajemnicy wszelkich faktów co do których podjęli wiadomość w związku z prowadzonym postępowaniem. Z przebiegu mediacji sporządzany jest protokół.

Koszty mediacji:

Mediatorowi prowadzącemu postępowanie przysługuje prawo do wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków, chyba że zrzekł się wynagrodzenia. Koszty wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji pokrywa organ administracji publicznej, a w sprawach, w których może być zawarta ugoda – strony w równych częściach, chyba że postanowią one inaczej.

Skutki postępowania mediacyjnego:

Jeżeli w toku mediacji ustalone zostaną kwestie dotyczące załatwienia sprawy w granicach prawa organ administracji publicznej dokonuje rozstrzygnięcia sprawy zgodnie z poczynionymi ustaleniami zawartymi w protokole z mediacji.

8. Inne sposoby polubownego rozwiązywania sporów

Kodeks postępowania cywilnego w części piątej zawiera uregulowania dotyczące sądów polubownych (arbitrażu). Obie nazwy: sąd polubowny i arbitraż są równoważne i mogą być używane zamiennie.

Szczegółowe zasady funkcjonowania stałych sądów polubownych określają zazwyczaj wewnętrzne regulaminy tych sądów.

Poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga zgody stron wyrażonej specjalną umową, tzw. zapisem na sąd polubowny.

Czym jest zapis na sąd polubowny?

Zapis na sąd polubowny to umowa stron poddająca spór pod sąd polubowny. Powinna ona zawierać określenie przedmiotu sporu lub stosunku prawnego z którego on wynika. Zapis na sąd polubowny powinien mieć formę pisemną. Umowa mająca charakter zapisu na sąd polubowny może dotyczyć sporu już istniejącego i wówczas nazywana jest kompromisem, albo sporu przyszłego i wówczas nazywana jest klauzulą arbitrażową albo kontraktową.

Kiedy stosuje się przepisy o arbitrażu?

Przepisy dotyczące sądów polubownych stosuje się w sprawach w których miejsce postępowania znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Kto ustala miejsce postępowania?

Miejsce postępowania wskazują jego strony. W przypadku braku powyższych ustaleń miejsce postępowania określone jest przez sąd polubowny z uwzględnieniem przedmiotu sprawy, jej okoliczności oraz dogodności dla stron.

Jeżeli miejsce postępowania przed sądem polubownym nie zostało określone przez strony ani przez sąd polubowny, a orzeczenie kończące postępowanie w sprawie zostało wydane na terytorium RP, wówczas uważa się, że miejsce postępowania znajdowało się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ważne!!!

To strona postępowania decyduje o jego miejscu, a jeżeli tego nie zrobi to i tak przy ustaleniu miejsca postępowania uwzględniana jest jej wygoda.

Jakie sprawy podlegają pod właściwość sądów arbitrażowych?

- Spory o prawa majątkowe za wyjątkiem spraw o alimenty;
- Spory o prawa niemajątkowe jeżeli mogą być przedmiotem ugody.

Skład sądu polubownego:

Liczba członków składu sądu polubownego może zostać określona przez strony sporu. W razie braku powyższych uregulowań skład sędziowski liczy trzech arbitrów. Arbitr wybrany przez strony może zostać w każdym czasie odwołany.

Strony mogą określić sposób powołania arbitrów.

Kto może zostać arbitrem?

Arbitrem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych, bez względu na obywatelstwo.

Arbitrem nie może być sędzia państwowy za wyjątkiem sędziów w stanie spoczynku. Arbitrem może być każdy kogo wybiorą strony, poza ograniczeniami wynikającymi z ustawy.

Ważne !!!

Strony mogą określić dodatkowe kwalifikacje, jakie powinien spełniać arbitrer powołany do rozstrzygnięcia sporu, takie jak: wiek , wykształcenie doświadczenie życiowe, znajomość języka obcego.

Przebieg postępowania przed sądem polubownym:

Sąd polubowny nie jest związany przepisami o postępowaniu przed sądem powszechnym. W postępowaniu przed sądem polubownym stronom należy zapewnić równe traktowanie. Każda ze stron ma prawo do wysłuchania

i przedstawienia swoich racji i dowodów na ich poparcie. Postępowanie przed sądem polubownym rozpoczyna się w dniu, w którym pozwanemu doręczono pismo zawierające żądanie rozpoznania sprawy w postępowaniu przed sądem polubownym (wezwanie na arbitraż).

Strony mogą uzgodnić język w którym będzie prowadzone postępowanie. W braku powyższych ustaleń o języku postępowania decyduje sąd polubowny. W terminie uzgodnionym przez strony lub, jeżeli strony nie postanowiły inaczej, w terminie wyznaczonym przez sąd polubowny powód powinien wnieść pozew, a pozwany może złożyć odpowiedź na pozew. Do pozwu i odpowiedzi na pozew strony mogą dołączyć dokumenty, jakie uznają za stosowne. Jeżeli strony nie ustaliły inaczej, sąd polubowny decyduje o tym czy przeprowadzić rozprawę, czy też postępowanie będzie prowadzone na podstawie dokumentów i ich pism bez przeprowadzenia rozprawy. Wszelkie pisma składane przez jedną stronę sądowi powinny być doręczone drugiej stronie. Obu stronom powinny być doręczone opinie biegłych oraz inne dowody na piśmie.

Podanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego nie wyłącza możliwości zabezpieczenia przez sąd powszechny roszczeń dochodzonych przed sądem polubownym.

Postępowanie umarzone jest jeżeli powód nie wnieśli pozwu w ustalonym terminie.



Postępowanie przed sądem polubownym może zakończyć się wyrokiem tego sądu lub ugodą.

Wzruszenie wyroku sądu polubownego – skarga o uchylenie wyroku:

Wyrok sądu polubownego może być uchylony na skutek skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego.

Żądanie uchylenia wyroku jest dopuszczalne gdy:

- brak było zapisu na sąd polubowny, zapis na sąd polubowny jest nieważny, bezskuteczny albo utracił moc według prawa dla niego właściwego;
- strona nie była należycie zawiadomiona o wyznaczeniu arbitra, o postępowaniu przed sądem polubownym lub w inny sposób była pozbawiona możliwości obrony swoich praw przed sądem polubownym;
- wyrok sądu polubownego dotyczy sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny lub wykracza poza zakres takiego zapisu, jeżeli jednak rozstrzygnięcie w sprawach objętych zapisem na sąd polubowny daje się oddzielić od rozstrzygnięcia w sprawach nieobjętych tym zapisem lub wykraczających poza jego zakres, wyrok może być uchylony jedynie w zakresie spraw nieobjętych zapisem lub wykraczających poza jego zakres; przekroczenie zakresu zapisu na sąd polubowny nie może stanowić podstawy uchylenia wyroku, jeżeli strona, która brała udział w postępowaniu, nie zgłaszała zarzutów co do rozpoznania roszczeń wykraczających poza zakres zapisu;
- nie zachowano wymagań co do składu sądu polubownego lub podstawowych zasad postępowania przed tym sądem, wynikających z ustawy lub określonych przez strony;
- wyrok uzyskano za pomocą przestępstwa albo podstawą wydania wyroku był dokument podrobiony lub przerobiony;
- w tej samej sprawie między tymi samymi stronami zapadł prawomocny wyrok sądu.

Wykonalność wyroku sądu polubownego

Wyrok sądu polubownego oraz ugoda przed nim zawarta mają moc prawną na równi z wyrokiem sądu lub ugodą zawartą przed sądem po ich uznaniu przez sąd albo po stwierdzeniu przez sąd ich wykonalności.

Jakie są korzyści poddania sporu do rozstrzygnięcia sądowi polubownemu?

Strony decydując się na poddanie sporu do rozstrzygnięcia przez sąd polubowny mają możliwość :

- uzyskania rozstrzygnięcia sprawy zgodnie z jej specyfiką ,
- wyboru arbitra o dużej wiedzy fachowej z dziedziny związanej z rozpoznaną sprawą,
- wydania rozstrzygnięcia według wcześniej ustalonych, znanych reguł.
- oparcia rozstrzygnięcia na zasadach słuszności i dobrej wiary.

Postępowanie przed sądem polubownym jest znacznie szybsze. Koszty tego postępowania mogą być niższe niż w sądzie powszechnym. Strony mają wpływ na to, kto będzie rozstrzygał ich spór, mają bowiem decydujący wpływ na wybór arbitra. Takich uprawnień strony nie posiadają w postępowaniu przed sądem powszechnym.

